

LUUN TAI KOVAKUDOKSEN HISTOLOGINEN TUTKIMUS Bo-PAD, 4060

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482 ja/tai immunohistokemian laboratorio puh. 044-7113971.

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Reijo Sironen (puh. 044-7113479, reijo.sironen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Morfologisten muutosten ja patologisten prosessien diagnostiikka luukudoksesta.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja keskeiset kliinisine ja radiologisine tietoineen, jotka saattaisivat vaikuttaa patologin tulkintaan. Aina on ilmoitettava mahdollisimman tarkasti, minkä luun alueelta näyte on otettu ja mitä luun osaa näyte edustaa. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin.

Esitietoihin tulee merkitä myös tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

Näyteastia: Formaliinia sisältävä tiiviskantinen näyteastia (Tarra: Kudosnäyte, 10% formalini). Formaliinin tilavuuden on oltava kymmenkertainen näytepalaan verrattuna. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.

HUOMIOITAVAA!

Jos epäillään malignia kasvainta tai luuresekaatti on iso, suositellaan näytteen lähettämistä tuorenäytteenä. Tuorenäytteet laitetaan styroksilevylle tai muoviasiaan, jossa näyte on kosteisiin keittosuolakääreisiin käärittynä.

Näyte: Patologiselta, edustavalta alueelta (kauhausnäytteitä, luuporabiopsioita tai pieniä kokonaisia tuumoreita). Poistettu kudos on asetettava fiksaatiiviin mahdollisimman nopeasti, ellei se saavu tuorenäytteenä patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon (virka-aika ma-pe klo 8-15). Kookkaat (> 5 cm) läpimittaiset luuleesiöt tulisi sahata keskiosasta halki jo leikkaussalissa optimaalisen fiksaation mahdollistamiseksi. Näyteastiaan on merkittävä potilaan henkilötiedot ja niiden on täsmättävä lähetteeseen.

HUOMIOITAVAA!

Luukasvainnäytteet, joissa pyritään kasvaimen radikaaliin poistoon, lähetetään luu- ja pehmytkudoksen laajana leikkauspreparaattina: **Bo-PAD-4, 6145**.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Näytteet säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämmössä. Tuorenäyte toimitetaan välittömästi patologian näytteiden vastaanottoon (virka-aika ma-pe klo 8-15). Formaliinifiksoidut näytteet säilytetään ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon.

Menetelmä: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri tutkii näytteen makroskooppisesti ja valitsee edustavat kudosalueet tutkittavaksi. Näytteestä valmistetaan parafiinileikkeet dekalsifikaation (3-10 vrk) jälkeen. Kudosleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäyksiä (van Gieson) että erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) patologin harkinnan mukaan. Värjätyt leikkeet tutkitaan mikroskoopilla. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu patologisanatomisen diagnoosi (PAD). Myös lähetteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.

- Virhelähteet:** Luun dekalsifikaatiomenetelmä voi heikentää morfologiaa, immunohistokemiallisten värjäysten käyttöä tai lisätä epäluotettavuutta erityisesti huonon fiksaation yhteydessä.
- Tekstiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve. Valmistumisaika vaihtelee suuresti näytteen kovuuden ja koon mukaan, jotka määräävät dekalsifikaatioajan. Pienet luunäytteet prosessoituvat noin viikon kuluessa näytteen saapumisesta.
- Laatija, päivä:** Reijo Sironen, Satu Remes, 21.8.2020
- Hyväksyjä, päivä:** Vesa Kärjä, 24.8.2020
- Päivitetty, päivä:** Vesa Kärjä, Satu Remes, 27.8.2021

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoituidut toimijat - T343.